

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
u.s.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr: U2025/00202

Remissyttrande SOU 2025:8 Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan

Sammanfattning

Länssstyrelsen tillstyrker i förslaget att skolregler ska ersätta ordningsregler och att det ska finnas en plan för konsekvenser vid överträdelser.

Länssstyrelsen tillstyrker förslaget att upprätta ett nationellt register om elevernas giltiga och ogiltiga skolfrånvaro.

Inledning

Länssstyrelsen Östergötland tycker att det är bra att utredningen samrått med andra statliga utredningar med närliggande frågor för att säkerställa en helhetssyn. Länssstyrelsen ser att det är viktigt att staten agerar som en tydlig aktör.

3. Förtydliga rektorns och lärarens ansvar för ökad trygghet och studiero

3.4.2 Vad rapporter och våra dialoger visar om ordningsregler som ett verktyg för trygghet och studiero

Länssstyrelsen noterar att utredningen fört fram att det inte är möjligt att ge en entydig nationell bild av hur man arbetar med regler. Länssstyrelsen tycker att det är viktigt med ett tydligt

nationellt stöd för en likvärdighet oavsett vilken skola eleven går på. Men även ge utrymme till anpassningar efter regionala och lokala behov.

Samarbete mellan skola och hem är viktigt. Länsstyrelsen vill därför framföra vikten att regler är kända för både elever, föräldrar/vårdnadshavare och personal.

3.4.3 Skälen för utredningens förslag om att med hjälp av skolregler åstadkomma en varaktigt förbättrad trygghet och studiero

Länsstyrelsen tillstyrker i utredningens förslag att skolregler ska ersätta ordningsregler. Att skapa trygghet och studiero bygger på att både elever, personal och föräldrar/vårdnadshavare arbetar med olika former av regler och förhållningssätt.

Länsstyrelsen instämmer i att det ska finnas en plan för konsekvenser vid överträdelser av skolregler.

Länsstyrelsen saknar ett djupare resonemang kring föräldrars/vårdnadshavares roll och behov av stöd. Vi vill föra fram vikten av föräldraskapsstöd för att på bästa sätt få genomslag för skolregler och plan för konsekvenser.

4. Öka förutsättningarna för varaktigt förbättrad trygghet

4.1.2 Vad rapporter och våra dialoger visar om behov av bättre förutsättningar att vidta åtgärder när en elev allvarligt stör andra elevers trygghet och studiero

Att elever är trygghet i skolan är en viktig del av deras arbetsmiljö. Att 45% av elever i BRÅ:s undersökning anger att de utsatts för stöld, misshandel, hot, rån eller sexualbrott är oacceptabelt. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att det förebyggande arbetet ofta brister och att barn och unga med särskilda behov inte får tillräckligt med stöd.

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram att skolor behöver arbeta aktivt med våldsförebyggande arbete i skolan. Här kan länsstyrelserna vara

ett gott stöd utifrån nuvarande uppdrag. Det kan också finnas fördelar att under en period ge särskilda uppdrag för att förstärka arbetet med det våldsförebyggande arbetet i skolan, exempelvis genom kunskapshöjande insatser.

Utredningen lyfter att det uppstår problem med att vidta disciplinära åtgärder inom angivna tidsramar i lagstiftningen. Länsstyrelsen delar bedömningen att det kan ta tid att få till bra, hållbara och varaktiga insatser för den unga och att förslag som kan underlätta detta är positivt.

I sammanhanget nämns de så kallade BoB-råden. Länsstyrelsen bedömer att BoB-råden är ett bra forum att lyfta och följa upp systembrister och stärka samverkan mellan aktörer.

4.2.4 Norge

Utredningen lyfter exempel från andra nordiska länder. I en svensk kontext bedömer Länsstyrelsen Östergötland inte att länsstyrelserna är rätt aktör att anmäla ärende till. Skolinspektionen eller annan aktör bedöms som en mer lämplig aktör i det svenska systemet.

5. Synliggöra och kartlägga frånvaro

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att synliggöra och kartlägga frånvaro kan ha en positiv effekt i arbetet med att upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Även här vill vi trycka på det främjande och förebyggande arbetet med information och föräldraskapsstöd till föräldrar.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att upprätta ett nationellt register om elevernas giltiga och ogiltiga skolfrånvaro.

5.2.3 Skälen för utredningens förslag och bedömning om insamling och publicering av uppgifter om frånvaro

Länsstyrelsen delar bedömningen att det kan ha ett värde för flera myndigheter med ett nationellt frånvaroregister. Exempelvis för statistik om försvunna och bortförda barn i en hederskontext.

5.3.2 Vad forskning, andra rapporter och våra dialoger under utredningsarbetet visar om att förebygga och åtgärda frånvaro på lokal nivå

Utredningen lyfter att det inte sällan saknas rutiner för samverkan mellan skola och socialtjänst. De för även fram vikten av att skolan uppmärksammar frånvaro hos barn som riskerar att utsättas för hedersrelaterad brottslighet eller som riskerar att mot sin vilja föras ut ur landet av sina vårdnadshavare och att Jämställdhetsmyndigheten rekommenderar att skolor utökar och systematiserar sin information till elever och skolpersonal kring bortföranden. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning.

6. Konsekvenser

6.9 Konsekvenser för jämställdhet

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att ett välfungerande förebyggande arbete gynnar alla elever, oavsett kön. Men vi vill samtidigt tycka på vikten att analysera eventuell upplevd trygghet och frånvaro i skolan på kön. Ibland kan särskilda insatser behövas för att ge jämställda och jämlika förutsättningar.

6.10 Konsekvenser för integrationen och arbetet mot segregation Enligt regeringens trygghetsindex för skolan upplever elever med utländsk bakgrund och mindre gynnsam socioekonomisk bakgrund i högre grad otrygghet i skolan.

Länsstyrelsen vill föra fram vikten av att alla barn ska känna sig trygga i skolan oavsett kön, funktionsnedsättning, etnicitet, religion eller socioekonomi. Det är viktigt att särskilda åtgärder vidtas för att öka tryggheten bland de grupper som idag känner en större otrygghet,

6.11 Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att förstärkta åtgärder bör bidra positivt i arbetet för att förebygga och motverka brott. Särskilt viktigt är att skolan, tillsammans med andra aktörer

tidigt uppmärksammar och vidtar åtgärder när en elev bryter mot normer, regler eller lagar.

Det är viktigt att det finns en nära samverkan med andra aktörer såsom socialtjänst, polisen och barn- och ungdomspsykiatri, och att de har resurser och förmåga att möta upp behoven för att stödja elever.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för avdelningen Människa och samhälle, Jenny Knuthammar, med enhetschef Linda Pergelius Thorbjörnson som föredragande. I handläggningen har även brottsförebyggande samordnare Sara Nielsen och utvecklingsledare mäns våld mot kvinnor Kazhal Ahmedi och Martina Gavranovic deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.